Een gerechtsbode uit Zwitserland

De levensloop van Hendrik Kraser, echtgenoot van Maria van Elsen, is verder gevolgd naar Ottersum. Een overlijdensvermelding van 21 oktober 1783 noemt Henricus Grasser, bijgenaamd den Zwitser, als bode van het koninklijk Pruisische Kleefse landgerecht. De combinatie van beroep, naamvarianten en herkomst maakt de identificatie STERK-WAARSCHIJNLIJK. Zijn ouders zijn daarmee niet vastgesteld.

Doel van dit zijspoor is de mogelijke Van-Elsen-buurfamilie van Peter van den Berg en Anna Wolters te reconstrueren. Maria’s afstamming van Geurt/Godefridus van Elsen × Petronella Jansen blijft KANDIDAAT. De verbinding met het buurhuis aan de Maasstraat is evenmin bewezen.

Datum	Vermelding en bron
22-08-1756	Henricus Kraser, ongehuwd, afkomstig van “Tus” in het kanton Bern, trouwt met Gertruijd Papenberg. PH1756-002; FS 89/1. De plaatslezing Tus blijft ongecorrigeerd.
06-11-1768	Hendrik Krazer, weduwnaar van Gertruida Papenberg, uit Bern/Zwitserland, trouwt met Christina Sophia van der Stein, weduwe van Peter Böhmer, uit Elberfeld. Leeftijden 51 en 40. PH1768-003; FS 121/2.
24-09-1775	Hendrik Krazen, weduwnaar, trouwt met Maria van Elsen; beiden wonen in Gennep. Leeftijden 54 en 36. PH1775-003; FS 124/3. Bekend uit de vorige ronde.
13-01-1778?	Gerichtsbood Jan Hendrik Krazer, weduwnaar, trouwt met Johanna Pennings na ondertrouw in Ottersum. PH1778-001; FS 125/4. De index dateert 1778; de weergegeven tekst heeft 1798 [sic].
21-10-1783	Henricus Grasser / den Zwitser overlijdt in Ottersum: O1783-087a/b. Parochiebeeld 6/8 vermeldt 65 jaar, RHCL-stempel 97/13 vermeldt 67. Alleen transcripties gecontroleerd.
31-05-1785	Parochieblad 5 noemt Joanna Pennings als weduwe van Henricus Grassers bij haar huwelijk met Gerhardus Stoffelen. Nu op het handschrift gecontroleerd; de andere versie wijkt af. Zie pagina 2.

Gevolg voor 1778/1798: de sterfvermelding uit 1783 en de weduwe uit 1785 ondersteunen 1778 sterk. Een huwelijk in 1798 past niet bij deze persoon. Omdat de Gennepse huwelijksregel zelf nog niet op scan is gelezen, blijft de jaartalfout uitdrukkelijk geregistreerd.

1785: twee handschriften, twee verschillende bruiden

Parochieblad 5, vierde inschrijving: op 31 mei trouwt Gerhardus Stoffelen, weduwnaar van Maria Roes, met Joanna Pennings, weduwe van Henricus Grassers. De namen en beide weduwnaars-/weduwestatussen zijn nu visueel gelezen. BEWEZEN OP REGISTERBEELD: dit is wat deze versie vermeldt.

De al aanwezige foto van de andere registerversie vermeldt op dezelfde datum Gerhardus Stoffelen met Maria Roes, met getuigen Jan Stoffelen en Elisabetha Roes. Die afwijkende naam is ook op de foto zichtbaar. De moderne transcriptie heeft het verschil dus niet zelf gecreëerd.

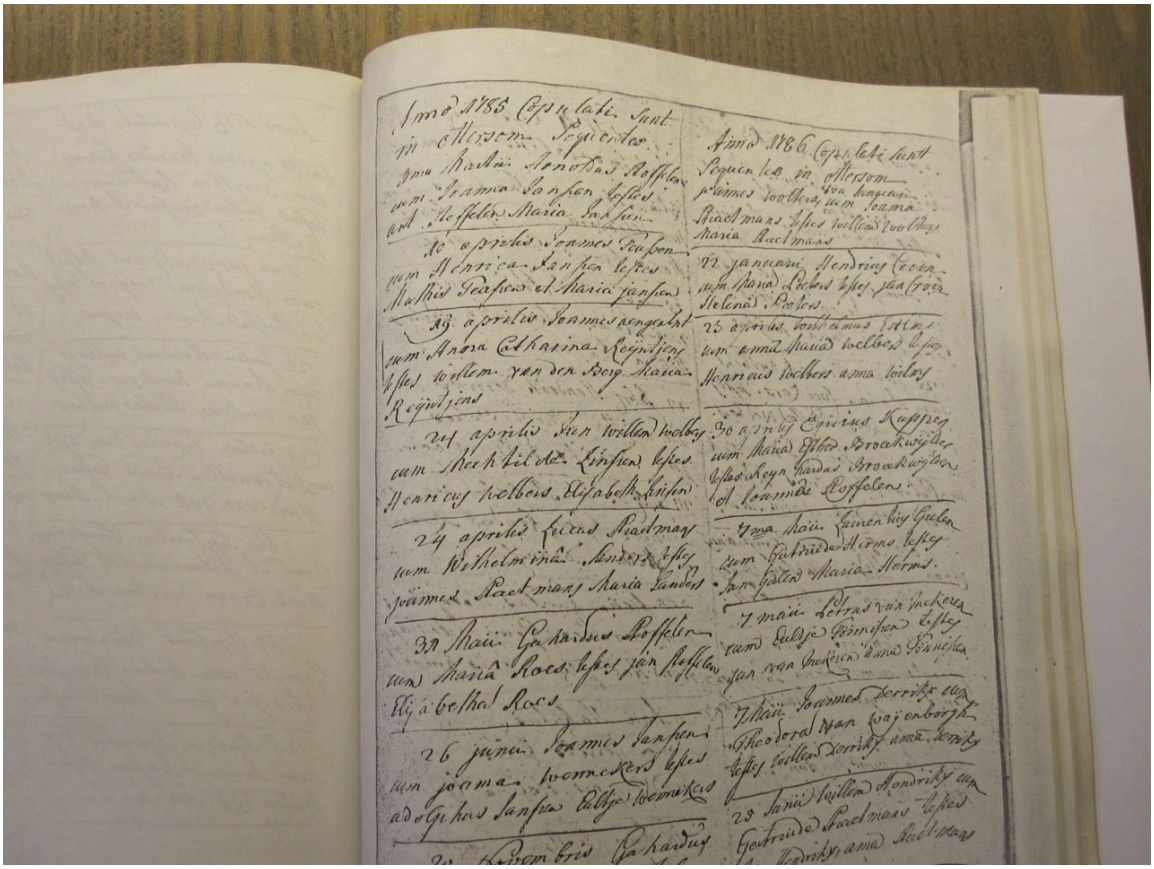

Andere registerversie: 31 mei staat in de linkerkolom, onder de twee huwelijken van 24 april. Volledige bronfoto uit het bestaande dossier; geen nieuwe opname.

Bronkritiek: GenBronnen beschrijft de parochieversie als vermoedelijk in 1810 overgeschreven door pastoor Broeckwijlder, met aanvullingen. Die datering is hier niet zelfstandig vastgesteld. Het bekeken historische handschrift is daarom niet automatisch een gelijktijdige inschrijving uit 1785, en de twee versies zijn geen twee onafhankelijke getuigen.

Bronbeelden: parochieblad 5 (PDF) · bestaande foto van de andere versie. Concordantie: H1785-006a/b; parochie 5/4 en FS 47/6.

Niersstraat en het eerste gezin

Nieuwe adresaanwijzing: de overlijdensregistratie van het kind Gerhardus Cornelius op 19 mei 1766 noemt vader Hendrickus Kraze, bode, als bewoner van de Niersstraat (PO1766-002; FS 76/16). Een tweede versie op FS 137/1 (PO1766-005) geeft dezelfde datum, naam en leeftijd van twee maanden. Dit is een woonvermelding op transcriptieniveau, geen bewijs van eigendom of van het Maasstraat-buurhuis.

Dopen bij Hendrik Kraser × Gertruijd Papenberg

Datum	Kind	GenBronnen / beeld
17-10-1756	Jan Hendrik	PD1756-008; FS 57 rechts/8
15-01-1758	Johannes Peter	PD1758-002; FS 58/9
26-12-1759	Jan Hendrik	PD1759-007; FS 59/4
07-03-1764	Jan	PD1764-001; FS 60/6
28-03-1766*	Gerhardus Cornelis	PD1766-003; FS 61/6; ook 103/2

* De transcriptie vermeldt op het tweede beeld 26 maart. Beide datums blijven staan. Het betreft vijf doopinschrijvingen; de herhaalde voornamen zijn niet automatisch één persoon.

Tegenstrijdigheden die nader brononderzoek vereisen

Gerhardus Cornelius: naast het overlijden van een kind van twee maanden in mei 1766 staat op 23 maart 1770 een zoon van Hendrik Krazer × Geertruid Papenberg met dezelfde naam, vier jaar min drie dagen oud (PO1770-004; FS 139/8). Deze berichten passen niet als twee overlijdens bij hetzelfde kind. Er is nog geen tweede doop vastgesteld; geen extra kind of gecorrigeerd sterfjaar ingevoerd.

Leeftijden en namen: Hendrik heet in 1768 51 jaar, in 1775 54 en in de sterfversies van 1783 65 of 67. Een exact geboortejaar volgt daar niet uit. Zijn tweede vrouw heet in 1768 Christina Sophia van der Stein (40), terwijl de vermoedelijk bijbehorende dood van 4 februari 1775 Sophia van der Hien (53), vrouw van Hendrik Krazer en eerder weduwe van Pieter Böhmer, vermeldt (PO1775-001; FS 142/1). De koppeling blijft sterk waarschijnlijk met naam- en leeftijdsconflict.

Joanna Pennings, 20 oktober 1789: de parochieversie noemt haar als vrouw van Gerhardus Stoffelen; de RHCL-versie als vrouw van Gerhardus Pennings. Beide geven 60 jaar (O1789-007a/b; parochie 11/7, RHCL-stempel 101/17). Alleen de transcripties zijn gelezen. Ook deze afwijking moet aan beide handschriften worden getoetst.

Bronnen, bewijsgrens en vervolg

Wat deze ronde daadwerkelijk toevoegt

De oudere huwelijken van Kraser (1756 en 1768), vijf doopinschrijvingen uit zijn eerste huwelijk, de Niersstraat-vermelding (1766), de passende dood van den Zwitser (1783), Joanna’s hertrouwen (1785) en haar overlijden (1789) zijn bijeengebracht. Van het huwelijk in 1785 zijn beide beschikbare handschriftversies visueel vergeleken. Het parochieblad is via de parochiewebsite opgehaald; de andere foto was al aanwezig.

Naamgericht gecontroleerd: twaalf aanvullende Gennepse protestantse dooppagina’s, drie Ottersumse pagina’s (huwelijken 1785–1789; overlijdens 1780–1784 en 1785–1789) en relevante eerder opgehaalde Gennepse huwelijks-/overlijdenspagina’s. Zoekvarianten omvatten Kraser, Krazer, Kraaser, Krazen, Graser/Grasser en Pennings; afgebroken namen zijn bij de tweede controle samengevoegd. Dit is geen volledige paleografische controle van alle registers.

Nieuwe concrete archiefingang: Gennep, toegang 3

De officiële gemeentelijke inventaris Ned. Hervormde Gemeente Gennep tot 1950, 1467–1950 noemt onder de kerkelijke registers: 6–9 gecombineerde registers 1649–1943 (vier delen); 12 attestatiebriefjes 1755–1759 en 1802–1859; 14 huwelijksproclamatieboekje 1743–1756; 15 huwelijksapprobaties 1747, 1756–1757, 1804 en 1834. Voor Kraser × Papenberg (1756) zijn 12, 14 en 15 gerichte kandidaten. De inventaris bewijst niet dat hun stukken daarin zitten; van deze archiefnummers zijn geen scans verkregen.

Officiële rubriek met de inventarisnummers · Archiefbeschrijving, toegang 3

Overdracht voor de volgende onderzoeksronde

1. Lees de Gennepse huwelijksinschrijving PH1778-001 op FS-beeld 125/4. Controleer 1778/1798, de voornamen en eventuele verwijzing naar de vorige vrouw Maria van Elsen.

2. Zoek een boedel-, voogdij- of erfakte na Maria’s dood (12 juni 1777) en de dood van hun zoon (7 september 1777). Alleen een expliciete ouder-, erfdeel- of goederenvermelding kan Maria aan Geurt van Elsen × Petronella Jansen verbinden.

3. Controleer het Van-Elsen-buurhuis in NRW AA 0064/686 (huis N:o 310 als anker) en de voogdijtabellen /564. Houd Niersstraat-woning, Maasstraat-huis en Maaspoorttuin afzonderlijk; latere verhuizing of ander bezit blijft mogelijk.

4. Toets de sterfregisters O1783-087a/b en O1789-007a/b op beelden. Bewaar de verschillende leeftijden en partnernamen totdat hun ontstaansgeschiedenis duidelijk is.

Aansluiting: elf kinderen Van Elsen en Maria × Kraser. Bron parochieblad: Trouwreg.1780-1799-pag5.pdf. Raadpleegdatum: 21 november 2026.

Vaste bewijsgrens: Peters ouders blijven onbewezen. Maaseik 1693 en Weeze 1684 blijven afzonderlijke kandidaten. Geen koppeling met Van Elsen of Kraser is als bewezen afstamming toegevoegd. Oude rapporten en afwijkende gegevens blijven behouden; familieboek en website zijn niet bijgewerkt.